

حل تمرین درس ۹ (کتاب نحو مقدماتی)

پرسش و تمرین

۱. معنای لغوی و اصطلاحی نواسخ چیست؟

- نواسخ، جمع ناسخه به معنی لغو کننده و باطل کننده
- در اصطلاح: کلماتی که بر سر مبتدا و خبر می آیند، اعراب آنها نسخ و باطل می کنند.

۲. نواسخ بر چند دسته اند و ملاک این تقسیم چیست؟

- پاسخ در کتاب موجود می باشد.

۳. افعال ناقصه ذیل را بر سر جمله "سَعِيدٌ مَرِيضٌ" داخل کرده و تغییرات لازم را به عمل آورید. (با ذکر ترجمه): صَارَ - ظَلَّ - أَضْحَى - مَادَامَ - مَازَالَ

۴. کدام يك از افعال ناقصه به صورت ناقص صرف می شوند؟

- لیس و مادام

۵. در جمله «كُنْ مُتَعَلِّمًا» اسم و خبر کدام است؟

- كُنْ: اسم کان «انت» مستتر و محلاً مرفوع
- مُتَعَلِّمًا: خبر کان و منصوب

۶. ترجمه کنید:

- كَانَ قَدْ ذَهَبَ: رفته بود
- كَانَ يَقُولُ: می گفت
- كُنْتُ أَقُولُ: می گفتم
- كُنْتُمْ تَقُولُونَ: می گفتید
- كَانَا قَدْ ذَهَبَا: رفته بودند
- كُنْتُ قَدْ ذَهَبْتُ: تو يك زن رفته بودی

۷. در جمله «كَانَ سَعِيدٌ أَبُوهُ عَالِمٌ» چند خبر وجود دارد؟ توضیح دهید.

- سَعِيدٌ: اسم «کان» و مرفوع

- أَبَوْهُ عَالَمٌ: خبر کان و محلاً منصوب (جمله اسمیه)
- أَبَوْهُ: مبتدا
- عَالَمٌ: خبر و مرفوع

۸. بر جمله های ذیل یکی از افعال ناقصه را داخل کرده و پس از انجام تغییرات لازم، آنها را ترجمه کنید:

(۱) الرَّجُلُ عَالِمٌ:

- لَيْسَ الرَّجُلُ عَالِمًا: آن مرد دانشمند نیست.

(۲) الصَّدْقُ نَجَاةٌ:

- صار الصَّدْقُ نَجَاةً: راستی مایه نجات گردید.

(۳) الرَّفْقُ يُمْنٌ:

- ما بَرَخَ الرَّفْقُ يُمْنًا: نرمی و مدارا همیشه مبارک بود.

(۴) الحُمُقُ سُؤْمٌ:

- مادام الحُمُقُ سُؤْمًا: همیشه نا بخردی نا مبارک است.

(۵) الْعَائِبَةُ قَادِمَةٌ:

- اصْبَحْتُ الْعَائِبَةُ قَادِمَةً: آن زن هنگام صبح می آید.

(۶) الْقَانِعُ شَاكِرٌ:

- مادام الْقَانِعُ شَاكِرًا: همیشه قانع شاکر است.

(۷) هُوَ مُجْتَهِدٌ:

- كان مُجْتَهِدًا: او کوشا و پیر تلاش بود.

(۸) هِيَ مُهَذَّبَةٌ:

- لَيْتَ مُهَذَّبَةً: او مهذب نیست.

۹. در جمله های ذیل اسم و خبر افعال ناقصه را با تعیین نوع و علامت اعراب هر یک مشخص کنید:

(۱) قرآن کریم: وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا.

- اللَّهُ: اسم «کان» و مرفوع
- عَلِيمًا: خبر «کان»، منصوب

(۲) قرآن کریم: فَأُولَئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا.

- فَأُولَئِكَ: مبتدا
- كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا: خبر و محلاً مرفوع
- سَعْيُهُمْ: اسم «کان»، مرفوع
- مَشْكُورًا: خبر «کان»، منصوب

(۳) قرآن کریم: كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ.

- كُنْتُمْ: ضمیر تم، اسم «کان»، مرفوع محلاً
- خَيْرَ: خبر «کان»، منصوب

(۴) قرآن کریم: ظَلَّ وَجْهَهُ مُسْوَدًّا.

- وَجْهَهُ: اسم «ظل»، مرفوع - م. الیه
- مُسْوَدًّا: خبر «ظل»، منصوب

(۵) قرآن کریم: كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ.

- كَانَا: ضمیر الف، اسم «کان»، مرفوع محلاً
- يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ: خبر «کان»، منصوب محلاً
- الطَّعَامَ: مفعول

(۶) امام صادق علیه السلام: كُنْ ذَنْبًا وَلَا تَكُنْ رَأْسًا.

- كُنْ: اسم «کان» انت مستتر، محلاً مرفوع
- ذَنْبًا: خبر «کان»، منصوب
- لَا تَكُنْ: اسم «کان»، انت مستتر

- رَأْسًا: خبر «كان» و منصوب

(٧) أَصْبَحَ الْجَوُّ مُمَطِّرًا.

- الْجَوُّ: اسم و مرفوع
- مُمَطِّرًا: خبر و منصوب

(٨) لَيْسَ الْفَقْرُ عَيْنًا.

- الْفَقْرُ: اسم و مرفوع
- عَيْنًا: خبر و منصوب

(٩) يَظِلُّ الْمُقَصِّرُ يَلُومُ الْأَقْدَارَ.

- الْمُقَصِّرُ: اسم و مرفوع
- يَلُومُ الْأَقْدَارَ: خبر «يظل» و منصوب محلاً
- الْأَقْدَارَ: مفعول

(١٠) مَا زَالَتْ الْعِدَالَةُ مَمْدُوحَةً.

- الْعِدَالَةُ: اسم و مرفوع
- مَمْدُوحَةً: خبر و منصوب

حوزه تخصصی زبان و ادبیات فارسی